

HÍRADÓ

könyvtári

A FŐVÁROSI SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR DOLGOZÓINAK TÁJÉKOZTATÓJA

XXXVI. ÉVFOLYAM

6-7. SZÁM

1992. JÚNIUS-JÚLIUS

Szerkesztőbizottság

Tverdota Miklósné *elnök*
Katsányi Sándor *felelős szerkesztő*
Aknay Tibor, Bardócz Antalné
Csoma Mihályné, Havas Katalin
Varró Istvánné, Weisz Sándorné

Felelős kiadó: Kiss Jenő főigazgató

Megjelenik havonta

Ára: 20.-Ft

Előfizetési díj egy évre 120.- Ft
Készült a FSZEK sokszorosítójában

Táskaszám

92/262

Eng. szám: III/UHB/30/1981

ISSN 0139-1917

KÖZALKALMAZOTT MUNKAVÁLLALÓK JÚLIUS ELSEJE UTÁN

Megfelelő kormányzati rendelkezések, miniszteri utasítások nélkül nehéz köznapi gondolatokkal véleményt formálni a törvényről. (Törvény a közalkalmazottak jogállásáról. Az új Munka Törvénykönyvével egybeszerkesztett és magy. ellátott szöveg. KKDSZ. Bp. 1992.) Érzékelhető viszont koncepciója, szellemisége és az a mozgástér, amin belül a munkavállalói érdekek érvényesíthetők.

Az biztos, hogy az e szférában dolgozók számára nagyobb lesz a létbiztonság, mint a piaci viszonyok között, sőt "szamárletrás" előmeneteli lehetősége azt is biztosítja, hogy egyéni sorsunk, egzisztenciánk megtervezhető legyen. Előre látható lesz hová juthatok, hogyan alakul a szociális helyzetem. És ez a biztonságérzet a legtöbb a polgár számára.

Ára viszont, hogy egyértelműbben a közszolgálójának kell lennünk, életvitelünkben és viselkedésünkben is. Azaz biztos állásom lesz, ha szolgálok, végrehajtom főnökömm utasításait, normái szerint viselkedem. Csupán kiragadott idézettel érzékeltetem a törvény szellemét: (39. § 2. pont) ".... munkáját ... a munkáltató utasításainak megfelelően, a közérdek kizárólagos figyelembevételével látja el. Munkahelyén kí-

vül is köteles a közalkalmazotti jogviszonyhoz, munkaköréhez és beosztásához méltó magatartást tanúsítani."

Mindez egyértelmű, sőt pozitívnak is minősíthető, de nem mentes a szubjektív értékítéletektől sem, hiszen egy hierarchikus szervezetben a munkavállalónak nincs lehetősége, hogy a közérdeket ütköztesse a munkáltató utasításával. Pontosan arról van szó, hogy a munkáltató az igazság letéteményese, s mint ilyen kritizálhatatlan: utasítása tehát egyenlő a közérdekkel. És ki határozza meg, hogy mi a "méltó magatartás"? Magam nem tudnék jobb meghatározást, mint "a Társadalom átlagos erkölcsi normái, viselkedési szabályai", de zavarban vagyok, mert ez nem "közalkalmazotti". Gyanúm, hogy e viselkedési formát is munkáltatóm fogja beszabályozni!

T i s z t e l t O l v a s ó n k !

Jelen kettős számunk után szeptemberben jelentkezünk újra, augusztusban viszont (a nyári szünetelések miatt) nem jelenünk meg.

Kellemes nyaralást kíván

a szerkesztőbizottság

Lehetne boncolgatni a törvény részleteit, számomra mégis a munkavállalók érdekeinek érvényesítése, szervezeti artikulálása a legfontosabb.

E területen sok esetben homályosan, el-
lentmondásosan fogalmaz a törvény, ezért
töprengéseim sem lesznek egyértelműek. Két
szempontból vizsgálható e kérdés:

- milyen érdekeket lehet képviselni,
- milyen szervezeti keretek között.

Az első és legfontosabb, hogy a munkavá-
lalók egzisztenciális és szociális érdekei
majdnem kizárólag a "kollektív szerződések"
megkötésével és betartásával érvényesíthe-
tők. A másik - nem kevésbé fontos - a munka-
helyi beleszólás és véleményformálás lehetősége
a közalkalmazotti szabályzat megalkotásá-
val biztosítható. Ellentmondásos, hogy az
előbbit a szakszervezetek, a másodikat a
közalkalmazotti tanács köthetik meg a mun-
káltatóval. Sőt a 16.§(1) pontja szerint a
közalkalmazotti tanácsnak egyetértési joga
lesz a jóléti célú pénzeszközök felhasználá-
sában. Azaz e területen a tanács akár a több-
ségi akarattal is szembehelyezkedhet.

Szűkül a szakszervezetek lehetősége az-
zal is, hogy megszűnik bérkérdésekben a vé-
tő joga. Homályos a kollektív szerződés kö-
tésének meghatározása. A törvény szerint
kollektív szerződést köthet az a szakszer-
vezet (vagy szervezetek), amelyik reprezen-
tatívnak minősül. Ennek hiányában a Köz-
alkalmazotti Tanács köthet kollektív szerző-
dést. Reprezentatív a törvény szerint az a
szervezet, amelyik ágazatilag vagy önkormány-
zati területen a szavazáskor tíz százalékot
kapott. Ha ez hiányzik, akkor a szakszer-
vezetnek a konkrét munkahelyen már kétharma-
dos többségű tagsággal kell rendelkeznie ah-

hoz, hogy szerződést köthessen. Előállhat
olyan abszurd helyzet, hogy a konkrét munka-
hely legnagyobb létszámú szervezete nem lesz
jogosult a szerződéskötésre.

Bár demokratikusnak tűnik, de vitatható
a törvénynek az a kitétele, hogy több szak-
szervezet is köthet kollektív szerződést,
és bármikor bármelyik egyoldalúan felmond-
hatja azt. Ez egyrészt erőteljesen szubjek-
tívvé teszi a törvényi szabályozást, másrészt
veszélyes alkalmat teremt arra, hogy a szak-
szervezeteket egymásnak ugrassza, hiszen a
munkáltató csak egy kollektív szerződést köt
- így az alkat a szakszervezeteknek egymás
között kell megejteniük.

A 14.§ tisztázza, hogy minden olyan mun-
káltatónál, ahol a létszám meghaladja a 15
főt, közalkalmazotti tanácsot kell választani,
amelyik kompetens tanácsadó testület
lesz az egész intézményt érintő szakmai, mű-
ködési és szervezeti kérdésekben. Itt is ho-
mályban marad a tanács megválasztásának mód-
ja, s méginkább kérdéses, hogyan fog alakul-
ni mindez nálunk, egy hálózati felépítésű
és részben mégis decentralizált hatáskörű
szervezetben?

Az eddigi töprengésekkel együtt nem kér-
dőjeleimet tartom lényegesnek, hanem annak
megértetését, hogy az egyik oldalon megjele-
nő biztonságérzettel szemben a másik olda-
lon szűk munkavállalói érdekvédelmi mozgás-
térre kell felkészülnünk. Ezért félretéve
ideológiai előítéleteket, múltbeli sérelme-
ket, kudarcokat most a munkavállalókon, az
egyénekben fog múlni, hogyan artikulálódhat-
nak érdekeik, milyen szervezetet bíznak meg
munkavállalói képviselőjükkel.

Maruszki József
KKDSZ

ELŐZETES TŰNŐDÉS A TÖRVÉNYRŐL

Még nem jelent meg nyomtatásban a T ö r -
v é n y a k ö z a l k a l m a z o t t a k
j o g á l l á s á r ó l, amikor könnyelmű
ígéretet tettem arra, hogy a reflexiómat
megírjam róla. Pedig sokat tapasztalt em-
berként tudnom kellett volna, hogy a t ö r -
v é n y megjelenésekor az izgalom nagy le-
het, a kedélyek azonban csak a v é g r e -
h a j t á s kapcsán korbácsolódnak fel
igazán - vagy nyugszanak meg.

Sajnálatos módon fenti indokom nem ta-
lált megértésre, a felelős szerkesztő az
ígéretemre hivatkozott.

Hát tessék...

*

Nem érdemes a s z a k s z e r v e z e t
t i témánál időzni, majd meglátjuk melyik
az erősebb. A K ö z a l k a l m a z o t -

t i t a n á c s talán az intézményi ta-
nácsra hasonlít? Abban gondolom feltétlenül,
hogy v a l a m e n n y i dolgozót képviselő
testület lesz. Hogy hol végződik a szak-
szervezet és hol kezdődik a közalkalmazotti
tanács jogköre? A kollektív szerződés lenne
a határ vagy annál sokkal szorosabb a kap-
csolat? Az őszi választásokon remélhetőleg
el fog dőlni, hogy kinek mi a dolga, ki kit
képvisei.

A közalkalmazotti m u n k a v i s z o n y
létesítése és megszűnése tekintetében van
megtanulandó, homályos és a végrehajtási
utasításban tisztázandó. Igazán újként az
hat, hogy lemondás, rendkívüli lemondás is
létezik, majd begyakoroljuk és az első egy-
két "eset" után mindenki megérti, hogy pon-
tosan mi mit jelent.

*

Évekig mondtuk, hogy aki a FSZEK-be lép, az nem egy konkrét könyvtárba lép be, hanem az intézménybe. Ezen változtatni kell, nem csupán a törvény, hanem elsősorban a munkáltatói jogkör "áthelyezése" miatt. A felemás helyzetben aligha helyezhető át a közalkalmazott másik könyvtárba, ha addigi helyét felmondással meg akarják szüntetni.

Ha jól értem a törvényt, akkor az áthelyezés mostantól nagyobb jelentőséget kap (a végkielégítés tekintetében biztosan).

Tetszik, hogy a jövőben címek is adományozhatók. Az elismerésnek ezt a formáját mindig helyeseltem. Nem lehet (és nem is akar) mindenki vezető lenni, de nagyon jó, ha kiválóságát erkölcsileg és anyagilag is elismerik.

*

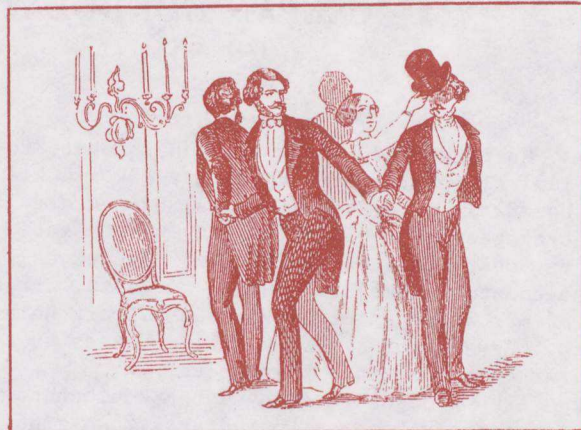
Két éve nem kértünk minősítést a könyvtárainkban, (az olyan pártállami dolog volt). Most majd (természetesen azt is a végrehajtási rendelet után) világosan látjuk a teendőket.

A s z a b a d s á g mindenkit izgat, hiszen kezdődnek a nyaralások: az új törvény kedvezőbb lesz, ha világossá válik, hogy ki hová sorolandó. Tehát várunk kell.

Nyilván a legizgalmasabb mindenki számára a közalkalmazottak előmenetel- és illetményrendszer! Hát persze, hogy a végrehajtási rendelet válaszol majd kérdésünkre, meghatározza majd az egyes közalkalmazotti osztályba tartozó munkaköröket, hogy melyik iskolai végzettség hová sorolandó, kinek lehet és mi alól felmentést adni stb. Nem akarok pánikot kelteni, de pl. a középfokú szakképesítés (könyvtárosi, könyvtár-technikus) nem is szerepel a törvényben. Hogy lesz? Ha a munkakör nem kíván egyetemi-főiskolai végzettséget, akkor az iskolai végzettségtől függetlenül soroljuk be az ott dolgozót? (Ez lenne a logikus, ugyanakkor fájdalom is!) Netán ha több a diplomás ember, mint a diplomát kívánó munkahely, akkor el kell küldeni a végzett embert?

Attól félek zavarokat fog okozni (és persze sérelmeket) a közalkalmazotti jogviszonyban töltött idő megállapítása is. És ha jól értem, a kiváló munka elismerése fizetésben az lehet, ha a magasabb fizetési osztályba lépés várakozási idejét csökkentjük. Ez a rendelkezés nekem nem nagyon tetszik, ugyanis azt feltételezi, hogy az egyazon iskolatípusban járt és azonos korú munkatársak mind egyformán dolgoznak. Persze ez is lehetséges... És különben is ott van a kiskapu, az illetményen felüli illetménykiegészítés.

Annál is inkább szükségünk lesz erre (már-mint a kiskapura), mert ha a most érettségizett fiataloknak belépéskor csak a minimális illetményt adhatjuk (ez 8000.-Ft) akkor aligha történik sok belépés. Hacsak nem adunk mindjárt valami címet is... Ami viszont gon-

I l l u s z t r á c i ó i n k r ó l

120 éve jelent meg Lipcsében A táncművészet katekizmusa; a könyv a központi könyvtár egyik kuriózuma. Jelen számunkat ennek "figurái" illusztrálják.

dolom megint csak valami szabályhoz lesz kötve?! Ugyanakkor - bár az E fizetési osztályról nem szól a fáma - valószínűleg az egyetem végzett fiatal emberek kerülnek oda, és belépésük pillanatában 24 000 Ft-ot kapnak. Vagy az új belépőknek is csak 1994-re kell elérni a törvényben előírt fizetést? És honnan vesszük majd a pénzt?

Örülök a diploma anyagi elismerésének, de keveslem a vezetői pótlékot! A középvezetők mondjuk 150%-át kapják az A1 illetménynek, az 12 000 Ft bruttó bér. Nem valami csábító vállalni ezért pl. a kerületi igazgatás ezer gondját-baját. Az idegennyelv-tudási pótlék viszont elég magasra sikeredett. Persze itt is lényegesen változtathat a helyzeten, ha a végrehajtási utasítást látjuk. Ebben az esetben még nem világos ugyanis, hogy pl. hány nyelv után lehet fizetni. Elképzelhető, hogy egy középfokú besorolású kezdő munkatárs 12 000 Ft-os fizetéssel három felsőfokú nyelvvizsga után 24 000 Ft-os nyelvpótlékot kap? Úgy gondolom mindenképpen meg kell változtatni a nálunk kialakult rendet, és tényleg csak annak adni nyelvpótlékot, aki rendszeresen használja munkakörében az adott nyelvet.

Ahhoz képest, hogy nem is olyan régen még az a hír járta, hogy megszüntetik a jubileumi jutalmakat - nagyon tetszenek az összegek, amik 25, 30, 40 év után járnak.

*

Lehet, hogy a szerkesztő úr okosabb írásra várt - sajnos a többszöri elolvasás (nálam) csak újabb kérdéseket eredményezett! Várom a végrehajtási utasítást és félek, hogy majd újra lázasan a kiskapukat keressük, mert az élet annyira sokszínű, hogy egy törvénybe nem férhet bele.

CSUPÁN GONDOLATOK? ...NEM! FELHÍVÁS!

Ha nagyon szűkítjük az időhatárokat, valamivel több, mint negyven éve működik kis Hazánkban a kemény, ütőképes, harcedzett szakszervezeti mozgalom. Hogy virágzását, vagyonát a dolgozók életének, vérének és áldozatos munkájának tulajdoníthatta, arra ma már azért emlékeznek kevesen, mert hatalmát ugyanakkor az érdekvédelem makacs és kiertató mellőzésének köszönhette.

Ezen áldásos tevékenységnek köszönhetően ugyanolyan sokan "maradtak ki" soraiból mint az "egyedül üdvözítő" pártéból, amikor arra következmények nélkül lehetőség volt. Lehet persze, hogy valamivel kevesebben. Mint ahogy pár évvel ezelőtt, ó, de akár napjainkban is - pártot választani is nehéz, úgy tűnik, szakszervezetet is.

Holott ideje lenne ráébredni, hogy más a vallás, a pártállás és a hatékony érdekvédelem.

Megélni, élni mindenkinek joga lenne, sőt van! De fájdalom, ez nem megy harcok nélkül. És nem mindegy, hogy a tehetetlenségi nyomtatékat ki és mikor akarja lerázni magáról.

Az elmúlt évtizedek nagyon könnyen hagytak bennünket mindenbe beletörődni. Példá-

ul abba a "lojális" - vagyis nem létező - érdekvédelembe is, amit a nevünkben folytattak.

Ezért vagyunk hajlamosak elfelejteni, hogy a jelenlegi kormánynak ugyanúgy nincs szüksége harcos és kemény érdekvédelemre, mint a megelőzőeknek.

Tanulmányos olvasmányként mindenkinek ajánlom a "Törvény a közalkalmazottak jogállásáról" c. kiadvány 40-50. közötti lapjait. (Megtekinthető - többek között - a Közhatalmú Információs Szolgálatban.)

Mindezek tudatában megfontolandó, hogy ki akar "representatív" szakszervezet tagja lenni, egyiknek sem, vagy olyan szakszervezet "representatívává" válásához segédkezni, amelyik fekete-fehéren a munkavállalói érdekeket képviseli és a jövőben is azt óhajtja cselekedni.

Próbáljunk meg együtt élni, gondolkodni - és ami a legfontosabb! - cselekedni!

dr. Révy Eszter
TDDSz bizalmi

KIS MAGYAR MORMOGÁS

Ellátogatott hozzánk Vadász János úr, a KKDSZ elnöke a bizalmi testület meghívására. A Közalkalmazotti törvényről beszélt. Tudvalévő, hogy e törvény végletesen szűkíti a szakszervezetek szerepét, a munkavállalókat - a munkahelybiztonság növelése mellett - egyoldalúan kiszolgáltatja a főnökeik hatalmának és jóindulatára bízta őket. Vadász úr mindezt jelentős vívmányként (sőt, saját szakszervezete vívmányként) tudta tálalni:

Példák:

1. Vadász úr szerint: sikerült a törvénybe belefoglaltatni a kollektív szerződés megkötésének jogát.

A törvény szerint: nem kötelező kollektív szerződést kötni.

Szerintem: eddig legalább kötelező volt.

2. Vadász úr szerint: az érdekképviselői szervek (a szakszervezetek, az eljövendő Közalkalmazotti Tanács) jogai belekerültek a törvénybe.

A törvény szerint: az érdekképviselőnek beleszólása a döntésbe (vétőjoga) csak a jóléti eszközök felhasználása körül van.

Szerintem: eddig felemelhettük szavunkat az elbocsájtás ellen. Megengedem, e jog csak de iure volt meg. Mostantól de facto sincs.

Vadász úr a törvény elfogadásának másnapján a Magyar Hírlapnak azt nyilatkozta, hogy azonnal kezdeményezi a törvény felülvizsgálatát, alkotmányellenességének megállapítását, mert az súlyosan sérti a közalkalmazottak munkavállalói érdekeit, ill. általában a személyi jogokat is. Azóta megváltozott a véleménye: "lehetett volna rosszabb is; a Közzolgálati törvény, a Munka törvénykönyve meg rosszabb is" - vigasztalt bennünket Vadász János úr. Iubilate!

Tegyük hozzá: egy kitétel alkotmányellenességét valóban kezdeményezte a KKDSZ. "A közalkalmazott magánéletében is köteles státusához méltó magatartást tanúsítani." E paragrafus, mely "sérti a magánélet szentségét", a szentségit, m i f e l é n k, a világ e táján mindig volt és van: már az "átkos" is örökölte, a mi hagyatékunkban is benne lesz.

Már ebből is megmutatkozik, pesszimista vagyok. Sok rossz van e törvényben, és az is homályosan megfogalmazva: a jog pontat-

lanságain a valóság könnyedén tör majd át. A törvény a munkateljesítményt negligálja, annak elbírálása főnökök önkényétől függ; a szürkéséget glóriával övezi, a cél: megdicsőülésünk a nyugdíjban. Kirívás = megrovás. Nekünk, szürkéknek - bár a törvény ezt nem rögzíti - marad az örök ius murmurandi.

Erről, Vadász János úr, kellett volna Önnek beszélnie.

Somogyi József

TÉTOVA GONDOLATOK

Mint mások, én is, nem aggodalomtól mentesen, de azért nagyon kíváncsian vártam szakmánk és kollégáim későbbi sorsát meghatározó törvényt a közalkalmazottak jogállásáról. Az elmúlt év végén megjelenő első fogalmazvány felületes olvasásakor csak a számunkra kedvező dolgokra figyeltem. A parlament döntése után, az első, a Magyar Hírlapban megjelent kiadását azonnal megvásároltam, és mohón kerestem benne sorsunk jobbra fordulását segítő paragrafusokat, bennük azokat a biztosítékokat, amelyekre már előzetesen többen hivatkoztak. Csakhogy ezek számomra nem voltak maradéktalanul pozitívak. Biztos minden másképp fog hatni, ha elkészülnek hozzá a végrehajtási utasítások, a kormány és a minisztérium kiegészítő rendeletei, és ismerni fogjuk azokat a pénzforrásokat, amelyek majd tényleg garantálják a törvény legfontosabb pozitívumát, a foglalkoztatási és bérbiztonságot.

Mint munkavállaló nagyon örülök a bér és illetménypótlékoknak, köztük a műszakpótléknak, amelyet hosszú évek óta szeretünk volna bevezetni, de soha nem sikerült. Mint munkáltató, fogalmam sincs, hogyan fogom megoldani a szombati és vasárnapi ügyeletért járó dupla időkedvezményt. Hogyan adom ki a megnövekedett szabadságokat, hisz még 1990-től is adós vagyok kiírt, de ki nem vettekkel. Mint munkavállaló nagyon örülök, hogy több címen is lehet kapni bér illetve illetménypótlékot. Mint munkáltató nagyon félek, ha még ezt is egységünkön belül kell megkeresni. Hiszen még az ez évben ránk szimulált bevételi kötelezettséget sem tudjuk teljesíteni. Viszont ha ezek állami költségvetésből biztosítottak, akkor gyönyörű.

Vissza-visszatérően fenyegetnek bennünket a létszámleépítés rémével. A törvény szerint ez nem történhet meg, e szerint inkább létszám emelésre lehet számítani. Igen, de mi van, ha? Alkalmatlanság címén a munkaviszony minden további nélkül megszüntethető. Bár igaz, hogy ehhez polgári per kell. És ki határozza meg az "alkalmasságot"? A törvény

nem definiálja. Viszont túl bő "A fegyelmi felelősség" c. passzus. Részletesen taglalja, hogyan lehet fegyelmi úton megregulálni a dolgozókat. A törvény szerint átszervezés címén senkit nem lehet elbocsátani, megfelelő kárpótlás nélkül. Igen, de ma olvastam a svéd átvilágító javaslatát, amely szerint egységeink számát csökkenteni kell. Anyagi lehetőségeink biztosítják, hogy két-három korszerűtlen helyett nyitunk egy korszerű újat? És így alkalmazni tudjuk benne a megszüntetettek dolgozóit?? És ha nem? - honnan kapom meg a busás kárpótlást, amelyért jól jövedelmező vállalkozásba fogok?

Nagyon szimpatikus a kezdők maihoz képest magas bére. De kevésnek találom a későbbi emelkedést. Jelenlegi béreink a jövőben hogyan alakulnak? Mi számít felsőfokú végzettségnek? A felsőfokú szaktanfolyamokat Nyugat-Európában azonosnak tartják a főiskolai végzettséggel. A törvényből úgy tűnik, nálunk nem. De ha államilag biztosított is lesz a törvény pontos végrehajtásához szükséges pénz, akkor is lesznek kétségeim, hogyan fogja befolyásolni a szakma előre haladását a közvetlen teljesítményelv kimaradása, valamint az a merevség és a behatárolt cselekvési lehetőségek, amelyeket a törvény egész szelleme sugall.

Szinte biztos vagyok abban, hogy a bérszórtságának megszüntetése nem a legerősebb ösztönző erő a munka minőségének, színvonalának emelésére.

Hogyan alakul gazdálkodásunk? Nem lesznek ilyen szigorú bevételi kötelezettségeink? Szakmai munkánkhoz az anyagi fedezetet központilag biztosítják? Költségvetési vitáink más színtérre csúsznak? nem a közép és felső vezetők vívják majd egymással harcukat, hanem egymás kezét fogva küzdenek a még magasabban levőkkel a boldog, békés, gazdag Szabó Ervin könyvtárakért? Hümm. Nem folytatom tovább. Majd meglátjuk!

Tverdota Miklósné dr.

„LEGYEN EGY HELY A VÁROSBAN...”

Beszélgetés Sándor Tiborral a Budapest Gyűjtemény új vezetőjével

Egy "klasszikus" interjú úgy készül, hogy a kérdező előregyártott kérdésekkel segíti a kérdezettet, ügyel a beszélgetés menetére. Most ez pont fordítva történt. Úgy belemerültem a beszélgetésbe, és annyi mindent szerettem volna még elmondani "új" kollégámnak, hogy végül neki kellett engem fékeznie.

Szerencsére Sándor Tibor valóban felkészült a találkozásra és ő határozta meg mondanója szerkezetét. Amikor sürgettem, hogy üljünk le, ő tette fel az első kérdést:

- Ez lenne (mármint a vezetői kinevezés) a "fontos" dolog most a Szabó Ervin Könyvtár életében?

Igen, úgy érzem, hogy nagyon fontos. Fontos a poszt, fontos a gyűjtemény további sorsa, fontos a munkatársak tevékenysége, fontos, hogy egy nagyon fiatal ember került vezető beosztásba.

*

A fotótárban ültünk le. Első mondata szakmai problémát fogalmazott meg: a képek tárolását.

- A Budapest múltját, jelenét ábrázoló több ezer dokumentum jelenleg vas fiókokban, önfeltároló rendszerben áll a használók rendelkezésére. A tárolás is más hőmérsékletet igényel, a kutató is máshoz szokott. Ami jó a képnek, attól náthás lesz a kutató, ami jó a kutatónak, attól romlik a fénykép anyaga. Az a cél, hogy a képek számítógépes nyilván tartásba kerüljenek, hogy a keresés máshol történjen és a dokumentumot előre ki lehessen választani, hogy a tárból pillanatok alatt ki lehessen emelni.

- Mennyire aktuális ez a terv?

- Nem a közeljövő feladata. De van már példa az ilyesféle feltárolásra, a kecskeméti Magyar Fotográfiai Múzeumban, a Közlekedési Múzeumban. Ma még sok esetben emlékezetből dolgozunk, hiszen egy képen nemcsak az látszik, ami a fő motívum, egy épület, egy szobor, hanem nagyon sok mellékes információt is hordoz. Nehéz egy képet "tárgyszavazni", számítógép nélkül egyenesen lehetetlen, ezt a nyilvántartást nem lehet "utalózni", itt ha egy épület előtt áll egy konflis és a kutató történetesen éppen ezt keresné, csak úgy tudom odaadni, hogy én emlékszem erre a képre. Ez így nem túl egzakt, és ahogy nő a tár állománya, egyre nehezebb is az áttekin tés.

- Mielőtt elmerülnék mindjárt az első ilyen izgalmas kérdéskörben, térjünk vissza a beszélgetés eredeti céljához. Miért pályázott? Saját elhatározásából, várva, készülve az alkalomra, vagy rábeszéltek?

- Amikor idekerültem, eleve úgy jöttem (némi könyvtári gyakorlat után), hogy törté nést kerestek, aki érti a fotótár kezelé sét is, köze van a képekhez. Évekig eszem be se jutott mással foglalkozni, mint a fo tókkal. Aztán, ahogy múltak az évek, szemé lyi változások történtek, egyre több szerve zeti, szakmai kérdéssel kellett megismerked nem, és egyre inkább át tudtam tekinteni a gyűjteményt. Sok mindenről kialakult és meg fogalmazódott a véleményem. De most, amikor Faragó Tamás elment, a kollégák is biztat tak, hogy próbáljam meg. Ők azt szerették volna, ha olyan ember vállalja el ezt a mun kát, aki látta, átélte a belső vitákat, ér ti, érzi a gyűjtemény gondjait.

- Hogyan kíván a munkához látni?

- Először is szeretném a kollégákkal közö sen rögzíteni a feladatok fontossági sorrend jét. Fontos, ha a körülményekhez képest elő reláthatóak és tervezhetőek legyenek a kü lönféle munkafolyamatok. A munkát nagyon is megakasztja és a munkatársakat elkedvetlení ti, ha évekig fontosnak hitt feladatot egyik pillanatról a másikra elvetnek, helyette új jat preferálnak, ha állandóan új mércével mérik a legjelentősebb célokat: a kutatás támogatását, a történeti értékek őrzését, a retrospektív és kurrens feltárást, a gyors tájékoztatást. Mindegyik fontos, de egy sor rendet fel kell állítani.

*

- Azt hiszem, hogy drámai változások álltak be a város életébe, ehhez Önöknek okvetle nélkül új stratégiát kell kidolgozni.

- Valóban újakat, de a változásokat nem nevezném drámainak. Úgy fogalmaznék, hogy a kihívások szaporodnak. Most fel kell pörget ni magunkat és egymást. Én úgy érzem, hogy ehhez most mindenki partner a gyűjteményben.

- Melyek ezek a kihívások?
 - Nagyon sokat változott minden. A gyűjtemény szerzeményezésének gyakorlatától a felhasználóig. Mindezekelőtt megváltozott a könyvkiadás szerkezete, megszorodtak a kiadók, nehéz beszerezni a kereskedelmi forgalomba nem kerülő, de számunkra nagyon fontos dokumentumokat, ki kell alakítani egy k i f e l é f o r d u l ó a k t í v s z e r z e m é n y e z é s t, meg kell változtatni eddigi szokásainkat. Először is el kell érni azokat a szervezeteket, amelyek hivatalos kiadók, de számunkra fontos dokumentumokat készítenek. Megváltozott a város közigazgatása, partnereket kell találnunk, akikkel együttműködhetünk a változások regisztrálásában. Hogy mást ne említsünk, az utcanév-változások miatt nekünk az eddigi munkánkat is át kell alakítani, ki kell egészíteni.

- Ez konkrétan mit jelent a munkatársak számára?

- Ki kell egészíteni például a már elkészült ikonográfiai köteteket új mutatókkal az intézmények, az elnevezések megváltozása miatt.

- Ez mind a visszatekintő, őrző, dokumentáló aspektus. Hogyan áll jelenleg az információk kurrens feldolgozása?

- Ez évekig folyamatosan készült, kézi munkával, cédulákon, majd létszámcsökkenés, szervezési okok és szakmai megfontolások alapján abbamaradt. Már 1991-ben újraindult, éppen a kurrens feldolgozás fontosságának belátása miatt. Ez az anyag cédulákon van. 1992-től lehetővé vált végre a gépi feldolgozás.

A TEXTLIB bevezetése után a kurrens adataink a rendszer bármely pontján elérhetőek és felhasználhatóak lesznek, de nem várhatunk a feldolgozással addig, amíg a TEXTLIB-fejlesztés elkészül: az érdemi munkát addig is a TEXTAR segítségével végezzük el.

- A retrospektív anyag is számítógépre kerül?

- Nem, a 30 év feldolgozása cédulákon történik.

- Az utcanév változásokat hogyan regisztrálják?

- Vagy megvásárolunk egy állítólag már kész, komplett új adatbázist, vagy elkészítjük. Ma már csak számítógépes kapcsolatteremtéssel lehet rendet teremteni ebben a minden szempontból megváltozott állapotban.

- A Közhasznú Információs Szolgálat is valami ilyesmire készül.

- Igen, sok a párhuzamosság, illetve a törekvések azonosak, de míg ők a szolgáltatók gépi tárolására törekednek, mert abból tájékoztatnak, addig nekünk valamennyi fővárosi intézmény adataira szükségünk van. Tehát nekünk a TELEDATA bázisát kell beszerezniük.

- Tudom, hogy nagy az igénybevételük már ma is, hiszen nálunk is cseng a telefon, ahol tulajdonképpen önöket keresik. Tudja, hogy sokan csodálkoznak azon, hogy létezik Budapest Gyűjtemény?

- Gondolom, hogy ki kell alakítanunk magunkról egy új képet. Ezenkívül pedig mindahhoz, amit eddig elmondtam, támogató segítségre lesz szükségünk. Pályáznunk kell, ahol csak lehet.

- Mire kérnek elsősorban támogatást?

- Nagyon fontos lenne a képi adatbázis teljessé tétele. Az épületekről, városképről szóló anyag készen van, az új mutatókötet csaknem kész. Az eseményeket rögzítő képek feldolgozása már nem történhet hagyományos úton, ezt gépre kell vinni. Ez nem a holnap feladata, de az Expo előtt másfél-két évvel ezzel is el kell készülni.

*

- Expo. Önmagában is nagy kihívás, mire számítanak? Mire vállalkoznak, mit jelent ez egy ilyen jellegzetes gyűjtemény számára?

- Az Expo most sokak számára lesz varázsige, az anyagi forrásokhoz jutás hivatkozási alapja. Nyilván nekünk is élni kell a kínáló lehetőségekkel, annál is inkább, mert jóval többen fognak hozzánk fordulni, feltehetőleg külföldről is. Nekünk azonban arra is kell gondolni, hogy mit jelent az Expo-időszak Budapest fejlődése számára.

Lehet, hogy az Expo olyan folyamatokat fog generálni, ami nem a szerves városfejlődés része lesz. Nekünk az egész jelenségekört dokumentálni kell. Az új létesítményeket, az átalakuló városképet, meg kell őrizni a változások pillanatait, sőt a meg nem valósult terveket is.

Ennek és a már bekövetkezett változásoknak a hatását már most érezzük. Nőtt a megkeresések száma és különösen nőtt a gyors válaszra várók köre.

- Ehhez sok mindent meg kell változtatni. Megszűnik a gyűjtemény csendes kutatóhely lenni. Milyen új jelenségeket észlelnék?

- Most már nem lehet a válaszokat órák múlva megadni. Venni a kérdést, kikérni a raktárból a forrásműveket, kikutatni a választ,

vagy erre ösztönözni a kérdezőt. A hagyományos kérdések mellett sorra jönnek a kárpótlással kapcsolatos egyéni érdektől motivált kérdések, de jönnek az üzleti érdektől motiváltak is. Jönnek az idegenforgalomban érdekeltek, a grafikusok, az építészek, a kiállításrendezők.

Újra kell fogalmaznunk kiadási és kiállítási terveinket is.

- Milyen kiadványok készül/het/nek el a közeljövőben?

- Az 1986-90-ig készült Budapest Bibliográfia jövő év első felében már nyomdába kerülhet. Szeretnénk befejezni a Bél Mátyás-sorozatot. Törjük a fejünket, hogyan lehetne gazdaságosan kiadni az első magyar nyelvű, illusztrált budapesti útikalauzt, a "Budapest a magyarok fővárosá"-t. Közéleg a Schedel Krónika első megjelenésének 500 éves évfordulója, poszterként vagy reprezentatív naptárként kiadható egy válogatás belőle, tudományos magyarázattal ellátva.

Egy osztrák vendégkutatóval közösen tervezünk egy kötetet kiadni - egyelőre "Gyermekorsók, gyermekvédelem, fővárosi szociálpolitika a századfordulón" munkacímmel - a kötet Bécs és Budapest gyámügyi gyakorlatát veti össze tanulmányokban, eredeti források és fényképek közlésével. Szintén osztrák együttműködéssel szeretnénk rendezni egy összehasonlító várostörténeti szimpoziumot, amiből kiadvány is születhet. Az ötletek megvalósításához azonban először külső támogatók megnyerésére van szükség.

- Részt vettem a Budapest Gyűjtemény vezető pályázatainak megbeszélésén, akkor mondtam én, hogy egy menedzser-munkatársra okvetlenül szükség lenne maga mellett, mert sem magát, sem a kollégáit nem úgy ismerem meg, mint szakmai ambícióit szüneteltet-

ni tudó, a szervezésre, pénzforrásra, kapcsolatteremtésre ráálló örökmozgókat, és akkor maga csendesesen és kedvesen megjegyezte, hogy ne becsüljem le a képességeit. Most már tudom, hogy igaza van. Képes lesz menedzserkedni, s nem is rosszkedvvel.

- Valóban nem. Egy kicsit "kommercializálni" kell a munkánkat. Elkezdtük és folytatjuk a plakátok, kisnyomtatványok "kihasználását". Rengeteg régi cég kelt újra életre, akiknek egykori anyagai nálunk megtalálhatók, ezzel fogunk "üzletelni" egy kicsit.

- Milyen kiállításokra készülnek?

- Több külső helyszínen megrendezendő kiállítás terve felvetődött. Lesz itt elég "milenneumi" jellegű kiállítás, mi mást (is) szeretnénk. A vendéglátósok közül támogatóra fogunk találni egy "Vendégváró Budapest" kiállításához. Nagyon sok anyagunk van egy "Sosem volt Budapest" címűhöz is, amely bemutatná a soha meg nem valósult építészeti, városrendezési terveket, izgalmas utópiákat. Szeretnénk itt az épületben egy sajtóplakát kiállítást rendezni a századfordulótól napjainkig. Készülhet egy Pesti-Brodway kiállítás is, a gyermekvédelem téma fotóanyaga is kiállítható.

- Rengeteg tervet sorolt föl és biztosan tudom, ezek nem fognak szerepelni a "Sosem volt Budapest" kiállításon, de mégis melyek a legelsőek, a legfontosabbak?

- Most a dokumentációs munka a fontos. Nekem másodlagos kérdés, hogy ki használja a gyűjteményt. Az a lényeg, hogy egy megbízható adatbázis és egy szellemi műhely kettőse jelentse a Budapest Gyűjteményt, hogy legyen egy hely a fővárosban, ahová odajöhet bárki, akit ez a kérdés érdekel, akit ez a hangulat vonz.

- Nagyon sok sikert kívánok mindehhez!

Havas Katalin

A MEGÚJULT IX. KERÜLETI KÖNYVTÁR

Sallai István a hatvanas évek elején rögzítette "tojás" elméletét, szakmailag új tér-elrendezési elképzeléseit. A fővárosban elsőként ez a könyvtár volt, amelyik e koncepció jegyében terveződött, indult. A modell egyik nagyszerűsége a flexibilitás, amivel több, mint két évtizeden keresztül jól sáfárkodott a könyvtár. Az olvasói igények változásai és az új szakmai feladatok öt-hat évenként átrendezték a tereket, de végül is, a tartalmi változások ellenére: megmaradt "tojásnak", azaz Sallai István koncepcióját variálták.

Most először történt meg, hogy a tojást összetörték és merészen valami egészen újat alkottak.

Több mint két évtizedig dolgoztam itt - ezért is esett rám a szerkesztő választása a tudósítás megírásakor -, s most hiányérzitem van. Zaklatottan járok le-fel az ötvenméternyi hosszú könyvtárban, keresem a régi zugokat, öblöket, a csendes fonotékát. Helyettük - és belül bármennyire is idegesít, egyre jobban tetszik - méltóságteljes, áttekinthető és ésszerű szolgálatra alkalmas, családias tér kínálja magát.

Állománya jó, nem nyúltak hozzá: ezért főkönyvtári, tele duplikáttal, tartalmi selejttel. Mindezzel együtt korszerű és olvasó központú.

Az új megvalósítás középpontjában a nagy teret kínáló és ingerlően színes gyermekrés-

leg áll, a hozzá csatlakozó témakönyvtárral. Jelentős árat fizettek érte, mert a vélhetőleg legnagyobb forgalmú témakönyvtár vékony "kolbásszá" változott, amit csak a gyermek-részre jelképesen nyíló bejárat tágasít. A "komolyabb fedél" raktárrá vált. Áttekinthető, de raktárkönyvtár.

És mindezzel együtt egyre jobban tetszik. Tetszik, mert kölcsönzőpult-rendszere észszerű kiszolgálásra ad lehetőséget, s a szervesen beleépített fonotékája kínálja mindazt, ami eddig rejtve volt a használó elől.

Újból végigsétálok. Idegesít és vonz. Idegesít a totális terítés, a raktárjelleg. Vonz az átláthatóság, a racionalitás és a szolgálat-központúság.

Lehet, hogy a jövő egyik modellje van születőben?

Megkérdeztem néhány olvasót.

Átlátható, ésszerű, többet kínál mint azelőtt, nem is tudták, hogy ilyen gazdag állomány van itt. Ezek a sommázható vélemények.

Akkor nekem mi a bajom?

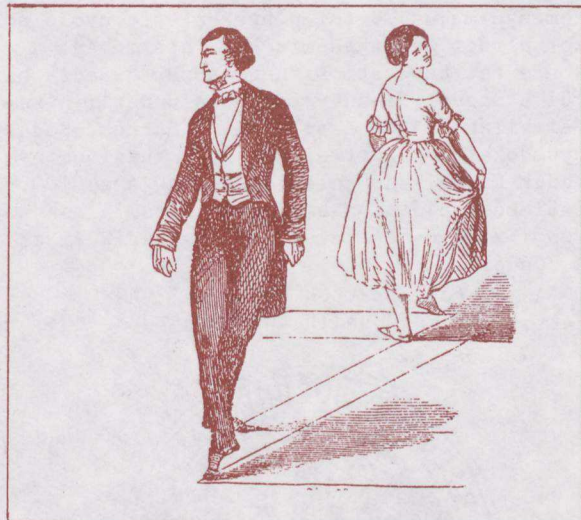
Nem lehet elbújni, mindenhol szem előtt vagyok. Csupán a kézikönyvtár mellé telepített asztalok nyújtanak elzárkozási lehetőséget.

Az iroda túlzásfolt, eklektikus, félig kész. Kovács Györgyi bevallja, hogy még két hónap kellett volna, de már nem bírták olvasók nélkül. Álláspontja tiszteletreméltó, de ára van.

Amúgy az elmúlt félévben már kétszer végigéltem ezt a túlhajszoltságot, amiben benne van, hogy nekünk "kitermelni" is kell. Minden hónapnak ára van, bevételektől esünk el.

De ára van a sietségnek is, mert évekig nem lesz idő utólélni magunkat, működés közben mindig azt fogják halasztani, amit a két hónap alatt megtehettek volna. Az állomány áttanulmányozását, átfésülését, ésszerűbb terítését. De lehet, hogy ebben is olyan gyorsak lesznek, mint a nyitásnál. Akkor én miért akadékoskodok?

Itt írom le: 1991 októberében még kölcsönöztek és 1992 május 4-én újrainyitottak.

Szólni kell a műszaki kivitelezéséről is.

Félve teszem, mert a legnagyobb dicséret az: hogy kiviteleztek. Összecsapott csempézés, festék és malterfolt egymás hegyén-hátán, falból kilógó vezetékek, nyithatatlan ablakok, hanyag műszaki megoldások. Félig késznek látom – bár lehet, hogy csak én, mert az átvevők és kivitelezők késznek minősítették. Ez is az olcsó sietség ára. Vajon megéri-e?

Azért szebb, mint volt. Szakmailag pedig még sokáig lesz beszédtema. Lehet, hogy csak egy-két év múlva fog igazolódni Kovács Györgyiék koncepciója. Hatalmas és merész munkát végeztek. Sok sikert a simításokhoz és a szolgálathoz. És persze: sikerélményt.

Nem tudtam egyértelműen dicsérfő és ömlengő lenni. Ottani kollégáim tudják be húsz évnyi múltamnak, nosztalgiaimnak, maradiságomnak, és kicsit irigykedésemnek. Irigylem tiszteletreméltó bátorságukat és gyorsaságukat, csodálok hitelességre való törekvésüket.

Maruszki József

EPIZÓDOK A ZENEI KÖNYVTÁR ÉLETÉBŐL

Néhány színes, könnyed sort kért a Zenei Gyűjtemény életéről a szerkesztő a Híradó számára. Első pillanatban úgy tűnt, lehetetlen feladatot kaptam. Hirtelen ugyanis csak a sok probléma toltult a fejembe, a hivatali és személyes bajok, az egészségi és egyéb problémák, az elmúlt néhány hónap igazi gondjai. Ha a Zenei Gyűjtemény beázására, a költöztetésre, festésre, vagy a technikai berendezéseink rohamos előregedésére gondolok, nem tudnám vidám mondatokkal jellemezni életünket. Beszélhetnék a könyvtáros szívét melengető, mégis nagyon sok problémát okozó jelenségről, a falgalom

óriási mértékű növekedéséről, melyet a csekély létszám alig bír kiszolgálni. Rendszeres a sorbanállás és néha a türelmetlenség, ami szokatlan a Zenei Gyűjteményben, és erősen stresszeli a kollégákat.

De nem folytatom a sort, hisz ilyen és ehhez hasonló gondokkal küzdenek valamennyi könyvtárban. Inkább örömmel szeretném megosztani a kollégákkal, és beszámolni két olyan eseményről, ami hírünket vitte országszerte, sőt Európa-szerte. "L a j t h a L á s z l ó műveiből rendez hangversenyt a Magyar Zenei Tanács Információs Központja és a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Zenei Gyűj-

teménye május 29-én, pénteken este nyolc órakor a régi Zeneakadémia kamaratermében. A koncertet bevezeti Breuer János " - adta hírrül a Magyar Nemzet. Ez évben ünnepli a zenei világ Lajtha Lászlónak, a Bartók, Kodály nyomdokaiba lépett első magyar muzsikuszüzetésnapját. Az emlékév programjainak sorából 2 mű ősbemutatójával emelkedik ki ez a koncert.

Az estről a Bartók Rádió felvételt készített, amit majd hallhatnak az érdeklődők.

A másik jó hírem egy kiállításhoz kapcsolódik, amit a MKE Zenei Szekciója és a Kodály Zoltán Zeneműbolt és Antikvárium közösen készített elő. A világ egyik legrégebb, legpatinásabb kottakiadója, a 222 éves SCHOTT Zeneműkiadó mutatkozott be Budapesten.

A cég Magyarországra látogatott négy képviselőjét meghívtuk, nézzék meg a Zenei Gyűjteményt. A vendégek csak pár percesre ígért látogatása kellemes délutáni beszélgetés lett. A könyvtár igen jó benyomást tett ránk, különösen a ritkaságokat is tartalmazó kézikönyvtárunkról szóltak elismeréssel. Felhívták figyelmünket egy-két újabb, fontos kiadványra is.

Sokak számára meglepetés volt, hogy a SCHOTT cég CD-k megjelentetésével is foglalkozik, kortárs szerzők műveit adják ki. Ez a cég jelenteti meg a nyugaton élő híres magyar zeneszerző, Ligeti György műveit, kottában és hangfelvételen. Jövőre szeretnék, ha a komponista 70. születésnapját közösen ünnepelnénk Budapesten.

Kis kiállítás formájában megmutattuk eddig vásárolt SCHOTT kottáinkat és arról tanakodtunk, hogyan tudnánk a legelőnyösebb formában, (azaz legolcsóbban) hozzájutni kiadványaikhoz. A cég kereskedelmi igazgatója, Helmut Fischer ígéretet tett arra, hogy rendelésünkből 10 százalék árengedélyt ad. Ezt az ajánlatot Dr. Rainer Mohrs, a kiadó lektora még megtoldotta azzal, hogy nekünk ajándékozza a cég teljes Ligeti kiadványsorát.

A küldemény azóta meg is érkezett. 9 csodálatos CD-vel, 29 kottával, 1 kazettával és 3 hanglemezzel gazdagodott a Zenei Gyűjtemény, és végül, de nem utolsó sorban egy jó kapcsolattal.

Gócza Gyuláné

ÚJABB MURPHYK KÖNYVTÁRÜGYBEN

Tisztelettel a korábbi murphysták előtt

Tájékoztató a könyvtárban

- A tétován bizonytalankodó olvasó csak a kölcsönzőjegyet keresi.
- A magabiztosan, legcélratörőbben mozgó a végére megy.

Az új beiratkozó 3 ismérve

1. Nincs nála toll, személyi és pénz.
2. Viszont azonnal kivenné a tévében tegnap látott hülyeséget.
3. Arra a közlésre, hogy az nem könyv alapján készült, sértődötten távozik, és nem mutatkozik többé.

Kötelező olvasmány szabálya

Adott kötelező olvasmány beszerzendő példányszámát általában a teljes állomány felében kell megállapítani.

Folyomány 1.:

Az optimális beszerzést követően szerzőt és könyvét az összes oktatási intézmény ejti.

Folyomány 2.:

Miután egész könyvtárunk csak kötelező olvasmányból áll, a kutya sem fogja látogatni.

Elkeveredési törvényszerűségek

- A könyv mérete és elkeveredésének esélye egyenesen arányos.
- Az A/1-es formátumú Kis hátleány képeskönyv rendszerint a Révai Lexikon 6-8. kötete közül bukkan föl.
- A Révai Lexikon 7. kötetének keresését célszerű az olvasók elől elzárt CD-s polcon elkezdni.
- Amennyiben nincs a könyvtárunkban CD-állomány, sosem lesz teljes Révaink.

PR-munka

- Nyitás előtti hosszú sor aznapra hirdett kilósruha-vásárt jelent.
- Masszázsszalonná álcázás csak ideig-óráig oldja meg problémáinkat.

Kezelési könnyítések tanácsa

- A naponta könyvet cserélő gyorsolvasó évekig gyanú nélkül kielégíthető ugyanavval a 10 kötettel.
- Az erős szemüveget hordóknak elégséges a katalóguscédulát kölcsönözni.
- Aki pornókazettáért jött, azzal nem érdemes cicázni.

Generációs szabályszerűségek

- A gyerekek kizárólag felnőtt olvasmányokat keresnek.
- Az idősök kizárólag a gyerekek kötelező és ajánlott olvasmányait keresik.

Pótszabály:

- Aki e két korosztály között van, nem ér rá könyvtárba járni.

Reference-munka

- A leggyakrabban jelentkező vécé- és tollbetétproblémák elintézésében se hagyatkozunk pusztán rutinunkra a fordított válasz elkerülése érdekében.
- Aki a Magyar Fórumot kérte, aligha lesz vidámabb a kezébe nyomott Magyar Narancstól.
- Ha valamit nem tudunk, bátran mondjuk meg az olvasónak, hogy nem tudjuk, de erről 6 Ft-ért fénymásolatot is kaphat.

Illemtan

- Aki a könyvtárost letegezi, magázzuk vissza, hogy észrevegye magát.
- Aki a könyvtárost lemagázza, tegezzük le, mert nyilvánvalóan gyerek.

Módosítása:

- 30 év alatti és 50 fölötti könyvtárosoknál ugyanez a helyzet, csak fordítva.

Pénzügyi helyzet javítása

Mindig tartssuk kézközben azt a keresett művet, amivel a beiratkozási díjat kiválthatjuk a betérőtől.

Kiterjesztés:

A már beiratkozott olvasóval szemben további kötelezettségeink nincsenek.

Vagyonvédelem

A videók, hifik betörés elleni védelmének leghathatósabb módja, ha a könyvtár zárva tartásának idejére azokat a könyvtárosok hazaviszik.

Kiterjesztés:

Szinte teljes biztonságot ad, ha egyáltalán nem visszük vissza.

Új hordozók

A videokazetta visszatekerése 30 Ft; de ha vissza-oda-vissza tekerést kér, 90 Ft helyett kedvezményes 75 Ft-ot számítunk föl.

Esztétikum

Könyvet, virágot lopni -- állítólag -- nem szégyen.

Mindig tartssunk alternatív virágot a könyvtárban.

Kiegészítés:

A könyvek locsolását rábízhatjuk a beázásokra.

Selejtezési törvények

- A kétkötetes művek második kötete csak akkor kerül elő, mikor több év várakozás után az elsőt kidobtuk.
- Az egységáron kiárúsítható fölösleget válasszuk el vörös zsinórral és lássuk el "RITKASÁGAINK! CSAK MEGVÉTELRE" táblával.

Állagmegóvás személyi része

A többszörös, lehangosabb méltatlankodót, aki a könyvtáros figyelmét a kitépett oldalakra és kivágott képekre fölhívja, a könyvtárból tapintatosan ki kell tiltani. Ő volt.

Állagmegóvás tárgyi része

- A százévesnél régebbi könyvek szétesnek.
- A múltheti napilapok elsárgulnak.
- Ami közte van: firkált és hiányos.
- Ami nincs közte: ellopták.

Az olvasótermi szundikálás fokozatai

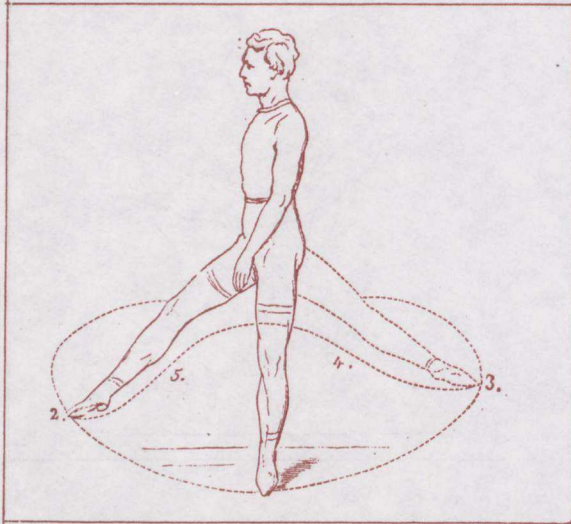
1. Az alszik el, aki horkol is.
2. Aki horkol, álmában beszél is.
3. Aki beszél, hajlamos az alvajáráásra.

Figyelem!

Az alvajárót a gyakorlott könyvtáros is nehezen képes megkülönböztetni a szakirodalom polcai közt eligazodni vágyó standard olvasótól.

Katalogizálási elvek

- A kellő szabadpolc pótolja a katalóguscédula-gyártást.
- A jó katalóguscédula pótolja a könyv elolvasását.

A raktáros megfigyelései

- Ha a kért 100 kötetes enciklopédiát kihozod, a pótkötet kell.
- Ha a pótkötetet hozod ki, mind a 100 kötet kell.
- Ha a 100 kötetet és a pótkötetet is kihozod, az olvasó elnézést kér, de nem erre gondolt.

Záróra viszonylagossági szabály

- Az utolsó negyedóra az olvasó szellemi fejlődésének legintenzívebb, könyvválasztásának leghezitálóbbs szakasza.
- Ugyanezen időszak a könyvtáros számára a családi életének végső megromlásán való meditáció, majd a teljes nirvána percei.

Hajagos István

CÍM NÉLKÜL

Saját költségvetésünk terhére öt vasszekrény érkezik. Ebben lehet tartani a burgonyát.

Nosza, ráállok az újburgonya tenyésztésére.

- Hús nincs? - kérdezi az olvasó.
- Van, amerikai burgonyabogár. Mennyit kér?
- Két szárítottat.
- Itt tessék aláírni.
- Mit?
- A bogarat, ötszáz forint feletti.
- Ez a kis pörce?
- Ez. A revizor szerint.
- Aláírja. A revizort.

*

Telefon dallamos hangja, koordinátor feszeng, mert ő már a telefonban is tud. Egy színvonalas szórakoztató rendezvényre, öt fő kötelező.

- Kösz, küldök. Hol írjam alá?
- Nem kell. Az öt nem ér egy fabatkát sem.
- Telefonálok mind az ötnek. Markett-blúzt vegyenek. Én markett-ingben leszek.
- Az egyik fabatkának nincs blúza.
- Jöjjön cipőben!
- Markett-ben?
- Nem, félben.
- S mi van ha huzatos a helyiség?
- Jöjjön cúgosban!

*

Itt kivágott a biztosíték, mert villany írógépen írtam. Nem bírja a terhelést.

- Mi van - gondolom - ha egyszer én vágom ki a biztosítékot?!

Telefonálok Rajnohának.

Területen van.

- Illetékes?

- Biztosíték ügyben? A Rajnoha.

Mi legyen a biztosítékkal?

- Vágja ki addig, amíg a Béla...

- Halló Béla! Itt vagyok a villanyóra alatt!

- Küldöm a tűzoltót, szabálytalan.

- Kösz.

Jön Attila - isten ostroma. Két fémlapos felirattal. "Dohányzásra kijelölt hely".

Dundi. Rám mosolyog.

- Na - kérdezi - ugye, hogy ez kellett?

Ez. És rágyújtok a Kossuth-nótára. Így kezdem: "... ha mégegyszer azt...." Attila kivesz két kazettát.

- Levetítsem?

- Mi ez?

- Oktatófilm, tűzrendészetről.

- És a biztosíték?

- A Jenő dolga.

Jenő a gyorsszolgálat. Rácsokat szerel, nem ér rá. Majd hétfőn szól a Bélának.

- De hiszen már - mondom....

Félbeszakít.

- Kibírja hétfőig.

- Jó, mondom apátiában. És én meddig?

- Ezt írd alá.

- Mit?

- A munkalapot.

*

Kollégák! Ismét eltelt egy munkalap.

mar.

Mondják, hogy a nők bizonyos típusa meg-idősödvén, férfias tempókat vesz fel. Azt is mondják, hogy a korosodó férfi belátóbb, bölcsőbb lesz (sztoikus úgymond), enged már itt-ott a negyvennyolcból. Én nem tudom mi az igazság.

Jenő bácsi és Berta néni legalább hatvan éve házasok. Úgy egymáshoz kövesedtek, hogy ha netán közös sírba temetkeznének, száz év múlva már senki meg nem mondaná, hogy melyik másik. Száz év múlva – mondom, de most olyan ellentettjei egymásnak (ez hozzá tartozhat szervesen, természet szerint a dolgok rendjéhez), hogy csak na!

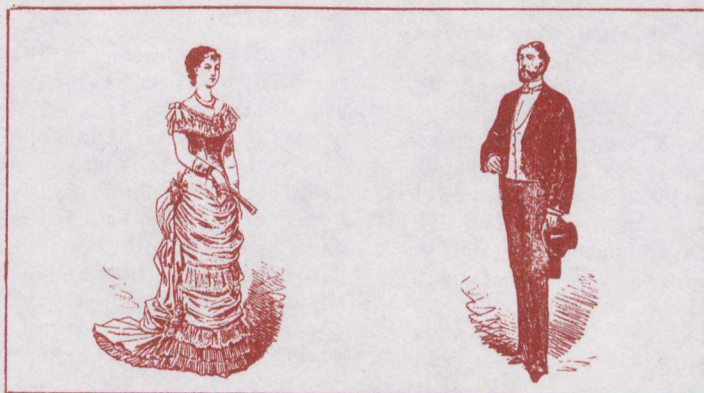
A könyvtár állandó bútorai, onnantól, hogy megérkeznek, és lefészkelnek az olvasóteremben. De már az is, ahogy beállítanak! Berta néni jön elől, örökös kozmikus sértettséggel, amiből jóvátehetetlenül kiengesztelhetetlen. Egyébként, hogy így rátaláljon ember a szerepére és viszont (gondolom én így magamnak botorul és illetlenül), szóval, ez egy nagy jótétemény lehet az élettől.

No, ott tartottam, hogy megérkezik Berta néni, és megvárja, hogy visszaköszönhesen. (Ehhez nincs mit hozzáfűzni, így van megírva a forgatókönyv.) Megérkezik persze Jenő bácsi is, csak egy kicsit lemaradva, tömött szatyrokkal és görnyedten. (A görnyedtség alkati, nem a szatyrok okán...) Ja, Jenő bácsi mindig mosolyog, olyan ravaszdin, mint aki tud valamit, amit más nem; ravasz-dian, de eltéveszthetetlenül jóindulatúan.

Mennek, bekvártélyoznak az újságolvasóba. Jenő bácsi lesegíti a kabátot Berta néniről, majd a magáéval együtt felakasztja az állófogasra. Miután a táskákat is eligazította (ez jó öt perc), leül éltes matrónájához közeles távolságba; úgy egy szék kimarad kettenük között, és oda, hogy hanggal elérhető legyen ha úrnője kíváncsian fordul, azután, hogy helyére igazította a hallókészülékét. (Mármint Jenő bácsi a magáét, mert van Berta néninek is, csak arról tulajdonképpen nekem se szabadna tudnom, de lehet, hogy Jenő bácsinak se.) Olvasnak. (Társalgás szükség szerint.)

A múltkor az volt, – belső munkán voltam éppen, kevésbé előbb települtem be az újságolvasóba néhány katalógusfiókkal, hogy megérkeztek Jenő bácsiék –, szóval céduláztam, katalógus-cédulákat raktam idebb-odább, leginkább a helyükre, ha sikerült. Már eltelt negyed óra, hogy lekabátoltak, akkor szólalt meg először Berta néni: "Jenő! Hozd ide légyszíves a másik szemüvegemet, ez most könynyeztet valahogy." Jenő (Jenő bácsi) felállt, egymás után két táskát beemelt az állófogashoz legközelebb lévő üres fotelbe, módszeresen átkutatta őket, majd hirtelen mozdulatlan a harmadikból matatás nélkül elővette a kívánt tárgyat. Mindezt a legcsekélyebb bosszankodás nélkül művelte, sőt, a megtalálás pillanatától, mintha némi megelégedés is vibrált volna a mozdulataiban, – vitte s odaadta a nejmének, aki szótlannul, kicsit ingerülten a késedelem miatt, szemüveget váltott. Innentől egy ideig nyugton volt. No nem sokáig, mert egyszer csak az a határozott érzésem támadt, hogy valaki figyel engem – fixíroz. Berta néni kicsit háttal fordulva, oldalra ült tőlem, de valahogy mégis rá gyanakodtam. Egy pillanatra odafordítottam a tekintetemet. Vesztemre, mert rögtön lecsapott: "Fiatalember! Nem tudna valamit csinálni ezzel a neonnal?! Magát nem idegesíti, hogy patog?" Engem nem idegesített mondjuk, de azért felálltam és odamentem a villanykapcsolóhoz. Közben, valami olyasmit kezdtem el mondani, hogy a neonnal ez egy típushiba, meg hogy az érintkezés... de aztán eszbe kaptam és elhallgattam, látva, hogy Berta néni annyira nem érdekli az egész, hogy már nem is énrám néz. Néhányszor le-felbillentettem a kapcsolót – ez volt már, hogy bejött –, de most teljes haszontalanságnak bizonyult; azontúl némi idétlensége is volt a jelenetnek, úgyhogy visszakullogtam a helyemre. Ha kettővel kevesebbet kapcsolok talán megúszom, de így még odasuhintott Berta néni fullánkos megjegyzése: "Hagyja, mert még elrontja!"

Visszatemetkeztem a munkámba. Vibráljon csak a rohadt neonja! – gondoltam. Úgy negyed óra ha eltelt, újra felcsattant az is-

merős hang. Ezúttal megint Jenő bácsi lett az áldozat. "Jenő! Látod elfelejtettél figyelmeztetni, és nem mentünk be e gyógyszer-tárba." Jenő bácsi szája széle megvonaglott. Megadóan, büntudattal. "Keresd meg a táskámban a recepteket, de igyekezz, mert fél óra múlva zárnak!" Ennyi volt a rövid utasítás, s Berta néni már dugta is vissza a fejét az újságjába, biztosan valami érdekes résznél tarthatott éppen. Jenő bácsi nagynehezen összeszedelőzködött, elment.

Közben telefonhoz hívtak, meg egyéb dolgom is akadt; úgy jó óráig nem mentem vissza az olvasóba. Aztán, hogy visszamegyek, látom: az öreg még sehol, Berta néni áll az ablaknál, nézi az utcát, hálóba kötött konnya meg-megremeg. Valami történhetett, vagy közbejöhötött, mert a gyógyszer-tár itt van a

sarkon, akinek ott van dolga, már ötször is fordulhatott volna.

Nézem ezt a nyolcvan felé is erős, tartásos asszonyt. Így, a hátán is meglátni; most percek alatt éveket öregedett. Lassan megfordul. Szeméből árad a rettegés.

Azért, hogy ne legyen ilyen elvarratlan befejezése ennek a történetnek, elmondom még, hogy azóta jöttek már újra Jenő bácsiék. Ahogy szoktak. Elől Berta néni, világhódító hadvezérként, mögötte Jenő bácsi, hajlottan, kicsit lemaradva a degesz szatyrokkal. Ahogy meglátott, az öreg kajánul odakacsintott egyet. Én meg úgy csináltam, mint aki mindent ért.

Koncz Károly

RITKASÁGAINK

A HATVANADIK ŐSNYOMTATVÁNY

Euangeliū Nicodemī domini nostri ihesu cristi discipulī. de eiusdē passiōe. In lege et prophetis fun- datū ex antiquissimis libris extractū bene correctū et nouiter impressum.

Az antikvakatalógus munkálatai során végzett bibliográfiai azonosítások a hatvanadik ősnymtatvány "megtalálását" eredményezték könyvtárunkban. A 09/1166 jelzetű kötetben két antikva között egy impresszum nélküli latin nyomtatvány található, mely az úgynevezett *Nicodemus euangéliumot* tartalmazza. A kitűnő állapotú, 12 levélből álló gótbetűs nyomtatvány az újabb kézikönyvek szerint 1499 táján hagyta el id. *Melchior Lotter* lipcsei nyomdáját. A magyarországi ősnymtatványok nyomtatott katalógusa (CIH 2368) a Széchényi Könyvtár egy teljes példányán kívül csak a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának egy csonka példányáról tud. A lengyelországi ősnymtatványkatalógus, mely egyelőre a leg részletesebb leírást adja a nyomtatványról, négy lengyelországi példányt ismer (IBP 3907).

A Jézus titkos tanítványának tulajdonított apokrif evangélium regényes formában beszél el Jézus elitélést, kinszenvedését és feltámadását, kiemelt szerepet adva Pilátusnak, akit Jézus védelmezőjeként tüntet fel.

Világos szerkezete és epikus lendülete miatt a művet az ókeresztény irodalom gyöngyszemeként tartják számon. A kései latin fordítások további, önállóan is elterjedt részekkel bővítették az V. század első felében héberből görögre fordított szöveget.

A teljes mű magyarul is olvasható Raffay Sándor fordításában (Apokrifus evangéliumok Jézus gyermekségéről. Toldalékul: Nikodémus evangéliuma. Pozsony, 1912.)

Kötetünk azonban nemcsak a benne rejlő ősnymtatvány miatt nevezetes. A kolligátum első darabja egy ugyancsak ritka bécsi *Singriener*-nyomtatvány 1516-ból (Szent Jeromos: *Contra Iovinianum hereticum libri duo*). Erről a 16. századi németországi nyomtatványok nagy müncheni katalógusa, a VD 16 is csak egy magántulajdonban álló példányt tudott leírni (H 3582). A harmadik nyomtatvány *Nagy Szent Gergely* pápának a homiliáit tartalmazza *Ezekiel* próféta könyvéről, 1512-es párizsi kiadásban (Moreau-Renouard II. 327). Az *DSZK*-ban egyik sincs meg.

A kolligátum már a XVI. század elején magyarországi tulajdonban lehetett. Erre bizonyítékul szolgálnak a bejegyzések és a hazai kötés. Az előzéken álló "Posidet (!) per me Michaelē" ugyan nem árul el közelebbit a tulajdonos kilétéről, de az első nyomtatvány csonka címlapján olvasható "Ad usum Fratris Petri de Mekche" – Mekcsey Péter tintával áthúzott bejegyzése alapján a kötetet *Csapodi*: Kódexek és nyomtatott könyvek Magyarországon 1526 előtt című munkájában 603. tételként leírja.

kevésbé fejlett textilipart a G o l d - b e r g e r S á m u e l és fiai óbudai gyára képviseli. - A könnyűipar túlsúlya ellenére a nehézipar is bontogatta már ezidőtájt szárnyait. Jegyzékünkben 9 gépgyár és vasöntőde nevével és címével találkozunk. Olyan ma is ismert vagy egyenesen napjainkig létező nevek ötlenek szemünkbe, mint G a n z Vasöntőde és Gépgyár /Ganz-utca/, G a n z Vagongyár /Kőbányai-út/, L á n g Gyár, N i c h o l s o n Gyár, Óbudai Hajógyár, O e t l Gyár, S c h l i c k vasöntőde és gépgyár.

Az akkori Budapest híres volt pezsgő kereskedelmi életéről. A 240 cím között 42 kereskedés vagy kereskedő neve szerepel. A kereskedelem legvirágzóbb ága ez időben a terménykereskedelem volt. 22 termény-, gabona-, liszt- és sertés-kereskedő volt telefontulajdonos. E cégek között nem egy a mai külkereskedelmi vállalatok őseinek tekinthető.

Mindössze 4 kisiparos nevével találkozunk: egy fényképésszel, egy szabóval és két fuvarossal.

Budapest ezidőben már az ország pénzügyi központjának számított: 22 pénzintézet ren-

delkezett távbeszélő állomással, ugyanígy az Érték- és Gabona Tőzsde.

Az országhatárokon túl is ismert budapesti szállodák közül 5-nek volt telefonja, ezek között olyan nagy nevek szerepelnek, mint az Angolkirálynő, a Hungária és a Vadászúrt.

Ez az idő a napi sajtó fénykora, s nem csoda, ha már 1882-ben 6 lap előfizető volt. A kor legolvasottabb újságja a Pesti Hírlap, a németnyelvű Pester Lloyd, a leghosszabb folyamatos múltra visszatekintő Pesti Napló, a Függetlenségi Párt két legfőbb orgánuma a Budapest és az Egyetértés. Az egykor heves ellenzékiből a Tisza Kálmán féle fúzió után ugyanolyan harcos kormánypártivá vált Ellenőr zárja a sort.

A társadalmi élet intézményei közül a legelőkelőbb társaság exkluzív helye, a Nemzeti Kaszinó és a Terézvárosi Klub is rendelkezett már telefontalakkal.

Végigtanulmányozva az első 240 budapesti telefonelőfizető névsorát, egy kicsit úgy érezhetjük, hogy mint cseppben a tenger, úgy tükröződik benne a korabeli magyar társadalmi és gazdasági élet. Az 1882-es kis csíra rohamos növekedésnek indult. 1890-ben az előfizetők száma 1436, 1897-ben 3647, 1901-ben 5300, 1910-ben pedig már 15 020. A Budapest Gyűjteményben található legrégebbi kötet alakú 1913. évi telefonkönyv pedig már 484 oldalon sorolja fel a fővárosi előfizetőket, a jelenlegi telefonkönyv pedig több mint 1500 sűrűn szedett oldalt tartalmaz. Mint azonban köztudott, a telefonhálózat fejlődése messze elmarad a szükségletek mögött, s paradox módon ma, hétjegyű telefonszámainkkal távolabb vagyunk a világszínvonalától mint 110 éve az egyoldalú, 240 előfizetőt felsorakoztató névsorral.

Indali György

KRÓNIKA

NYILVÁNOSSÁG

I n g e r E i d e - J e n s e n, a göteborgi Városi Könyvtár igazgatója a Fővárosi Önkormányzat Kulturális Bizottsága felkérésére 1992. III. 23-tól IV. 3-ig részt vett könyvtárunk átvilágításában. Jelentését 1992. június 17-én vitatták meg a főkönyvtárak igazgatói és a központi könyvtár osztályvezetői. A jelentésre még visszatérünk.

*

Igazgatóságunk egyelőre félhivatalos értesülése szerint a vonatkozó törvény sze-

rint a használó tulajdonába mennek át az IKV kezeléséből bizonyos ingatlanok, így a könyvtárhelyiségek is. Esetünkben a Fővárosi Önkormányzat tulajdonába. Remélhetőleg ez enyhíteni fogja a jövőben lakbérterheinket (bár az épületfenntartás arányos részét fizetnünk kell), s az Önkormányzat megértő döntése esetén javíthatja költségvetési kondíciókat is.

*

Igazgatóságunk a hálózati költségvetések bértétel nélküli dologi kiadásait megemelte átlagosan azok 9,2%-ával. Összesen 3,5 millió forintot osztott föl; a maradék 150

ezer forint tartalék rosszabb időkre. Előzmények: a döntéseket a Hálózati Tanács és vezetők kemény csatája előzte meg május 22-én. A HT május 27-én újabb fősztási javaslat-tal állt elő (emléksünk: volt egy április 22-i javaslat is!); ezt sem fogadta el az Igazgatóság, mely végül a fenti (erősen differenciált) osztás mellett döntött.

*

Az Ellenőrzési csoport, e sorok írójával megerősítve előzetes helyzetfelmérést végzett a tervbe vett központi beszerzés-feldolgozás előkészítése végett. A sokszoros beszerzés (minden könyvtár külön-külön) nemcsak ésszerűtlen, hisz munkafolyamatokat dupláz, hanem a szakmai színvonal süllyedésével is jár: a címleírás, az osztályozás, a katalógizálás egységessége repedezik, így az információkezelés hullik széjjel fokozatosan. A probléma megoldása közös ügyünk; a kérdés - első megközelítésben - hamarosan a főkönyvtár-igazgatók értekezlete elé kerül.

*

Az Ünnepi Könyvhét keretében a központi könyvtárban találkozhattunk június 9-én Kincses Előddelel, a Magyarok Világszövetségének főtítkárával, aki "Marosvásárhely fekete márciusa" c. könyvéről és a magyarság problémáiról beszélt.

*

Június 10-én kiadói tájékoztatót tartva ismertette a Héttorony szerkesztője, Ballint István János "Boldog Várad" c. reprezentatív könyvét (ő készítette a "Kincses Kolozsvár"-t is!). A Gondolat igazgatója, Lendvay Ildikó nemcsak kiadója munkájáról, de az egész könyvszakma bonyolult és groteszk válságáról beszélt nagyon okosan.

*

A kőbányai főkönyvtár is rendezett könyvheti író-olvasó találkozót. Június 5-én az erdélyi biográfiai lexikon szerkesztője, Hadházy Zsuzsa beszélgetett a magyarság közéleti-irodalmi helyzetéről az érdeklődőkkel. Június 8-án ugyanitt az olvasásról és annak jövőjéről adott elő a könyvtárosoknak Páskándi Géza. Előadása továbbképzéssel ért fel. Mészöly Dezső élvezetes csevegését hosszan hallgathattuk. Beke György, Csoóri Sándor, Grendel Lajos és Sütő András neve szerepelt még a tervekben, de ők - különféle okok miatt - nem jöttek el.

*

A XI. kerületi Irodalmi Kávéház az Európa kiadó könyvheti programját bonyolította le: dedikálásokat, ta-

lalkozókat szerveztek. Ezek közül a legjelentősebb a június 4-i volt: Gosztonyi Péter és Szakály Sándor történészek, valamint Sára Sándor filmrendező-operatőr beszélgetett az érdeklődőkkel a Magyar Honvédség II. világháborús szerepéről. Gosztonyi most megjelent erről szóló könyvét dedikálta.

*

A könyvhetet a Terézvárosi Önkormányzattal és az Írók könyvesboltjával közösen rendezve a VI. kerület író-olvasó találkákat szervezett.

*

A nagyon aktív VI. kerületi gyermekkönyvtár (Liszt Ferenc tér) kulcsszerepet vállalt az Önkormányzat rendezte május 31-i Terézvárosi Gyermeknap lebonyolításában. Volt báb-előadás, hőlégballon-bemutató, rajzverseny, továbbá ami szem-szájnak ingere.

*

Fontolóra kell vennie e beszámoló írójának, ne nyisson-e külön rovatot a Kucská Zsuzsa-vezette Liszt Ferenc téri gyermekkönyvtár számára. Harmadik hírünk e helyt róluk: nyár előtti utolsót műhelyeztek a gyermekkönyvtárosok június 4-én - náluk. Előkészítették a hálózati Arany Jánosvetélkedőt; beszélgettek a gyermek-agykontrollról; Dr. Gábor Évával a filozófia szerepét tisztázták a gyermekek és a könyvtár kapcsolatában. "Szeptemberben találkozunk!"

*

A Harmat u. 88. sz. alatti iskolában működő Kőbányai Nyílt Halmam a kreatív csoport május 20-án a kőbányai főkönyvtárban tartott kiállítás megnyitó hangversenyt. E számunk külön is ír róluk.

A Családi könyvtárho-
sok műhelye is folytatta nagy
érdeklődéssel kísért találkozóit. Utoljá-
ra június 3-án a XXI/3-as, a királmajori
fiók fogadott bennünket. Nemcsak a pogácsa
volt jó... hanem Hucskóné Ko-
vács Mária beszámolója és az
azt követő beszélgetés is a beszerzés ne-
hezégeiről e könyvtártípusban.

Helyreigazítás:

Múlt havi beszámolómat azzal zártam: a
Molnár Dénes-kiállítást a PR-szakreferens
ismerteti majd. Tévedtem. Bocs.

Összeállította:
Somogyi József

ALICE CSODAORSZÁGBAN

Az Ünnepi Könyvvethez kapcsolódóan a Fő-
városi Szabó Ervin Könyvtár gondolt a gyer-
mekolvasókra is - számukra különböző vetél-
kedőkkel, irodalmi műsorokkal kívánta emlé-
kezetessé tenni ezt a kiemelt öt napot.

A gyermekkampány nyitányaként a X. ke-
rületi főkönyvtárban rendeztünk Szász Ilo-
na és Fogarasi Erzsébet gyermekkönyvtárosok
bevonásával egy "A világ emlős állatai" cí-
mű kiadványhoz kapcsolódó természettudomá-
nyos vetélkedőt az alsó- és felsőtagozato-
sok számára. A rendkívül sok színes ötlet-
tel összeválogatott, az életkori kategóriák
szintjéhez mért, alapos ismeretanyagot, fel-
készültséget igénylő vetélkedő a kerületi
gyerekek érdeklődésén túl megragadta a Kö-
lyökrádió szerkesztőségét is. A verseny
győztesei különféle természettudományos
könyveket, Dínó -állatokat nyertek, illet-
ve a Regulus kft. jóvoltából egy új
angol intelligenciafejlesztő játéksorozat-
tal is megismerkedhettek.

Így a Liszt Ferenc téri gyermekkönyvtár-
ban szervezett emlősállat vetélkedő győz-

teseit leginkább ezek a játékok nyugtázták
le. Bencsikné, Kucska Zsuzsa nagy ötlete
volt, hogy a vetélkedőbe bevonta a helyi
önkormányzat képviselőit is, akik az érdeklő-
désen túl kisebb ajándékokkal segítettek,
illetve a Fővárosi Állat- és Növénykert
egyik fiatal szakértőnjét, aki az igazsá-
gos zsűrizést segítette.

Ezt követően a XI. kerület gyermekei mér-
hették össze tudásukat - a főkönyvtár gyer-
mekkönyvtárosai itt is kitétek magukért,
állatfelismerések, videofelvételek közbe-
iktatásával oldották a rendkívül magas szín-
vonalú kérdések megválaszolása nyomán támadt
feszültségeket. Itt is egy remek ötlet segí-
tette a zsűrizést: a kerület vezető biológia
tanárnőinek bevonása, akik szívvel-lélekkel
kapcsolódtak bele az előkészítésbe is. Nagy
örömünkre szolgált, hogy a szintén két élet-
kori kategóriában indított versenyre vendé-
gül láthattuk a Nap TV stábját. Falussy Or-
solya riporternő külön is lelkesedett, lát-
ván a gyerekek komoly küzdelmét, az idejáró
gyerekek igazi könyvszeretetét. Úgy érzem,
az általuk a gyermekkönyvtárról bemutatott
képek további gyermekek kedvét keltették
fel a gyakoribb könyvtárba járás iránt, az
új szimbólumfigura, a Dínó pedig sok-sok hí-
vet szerzett magának.

Az Ünnepi Könyvhét nyitónapján, pénteken
a XVII. kerület Újlak utcai Általános isko-
la tanulói örülhettek, mert különleges iro-
dalmi csemegében lehetett részük. Závori

Andrea előadásában láthatták az alapműnek számító "Alice Csodaországban" című könyvből készült egyórás színpadi adaptációt. A neves rendező által színpadra állított, egy-személyes előadás, melyet szintetizátor zene kísért végig, remekül adja vissza a bonyolult gyermektörténet lényegét. Öröm volt nézni, ahogy a gyermekek végig élvezték-aggód-ták az előadást.

Külön dícséret illeti Király Évát és Toldy Csabát, akik nagy odafigyeléssel készítettek elő a művésznő számára a kellékeket, harangozták be az előadáshoz kapcsolódó "babakiállítás", amelyen Zsidek Katalin iparművésznő babái kerültek bemutatásra. A kiállított több mint húsz baba mindegyike más-más ruhát-hajat-arcot-karaktert képviselt, természetesen sokkal szebbek voltak, mint Alice rongybabája, így nagyon vonzótták a kisfiányok figyelmét. Úgy érzem, hogy mind a művésznő egyéniségéből áradó varázs, mind a darab alaptanulása, a sok-sok autogram-kérés azt bizonyította, hogy a gyerekek fogékonyak a jóra, a szépre, az értelmes szórakozásra. El kell mondanom, hogy sokan e könyvtár kis olvasói közül már előre széthordták Carrol könyvét, hogy felkészüljenek az előadásra. Nagyon szeretném, ha ez a színvonalas előadás körbejárhatna a hálózat gyermekkönyvtáraiban,

A gyermek irodalmi programok záróakkordját Dévai Nagy Kamilla és Sólyom Tamás előadó műsora zárta, ahol a művésznő "Ballagó évszakok" című lemezének anyagát mutatták be a csepeli gyermekeknek. Nagy izgalommal várták a kerület különböző gyermekkönyvtáraiból összegyűlt gyermekek a műsort, amely eleinte a technika jóvoltából némi veszélyben forgott,

Nagyon sok aláhúzással kellene kiemelni Dévai Nagy Kamilla emberiségét, művészi kvalitásait, amellyel most is megnyilvánult. Természetesen áthidalták a technikai nehézségeket, hangszálaik megerősítésével is, csodálatosan együtt voltak a gyermekközönséggel, oly annyira lekötötték őket, hogy a négy évszakot alapvetően Kányádi Sándor verseire épülően bemutatkozó műsor végén alig akarták elengedni őket, folyton ráadást kértek.

Kamilla most is, mint korábban már többször, szívesen jött hozzánk, a Szabó Ervin Könyvtárba - elmondta: tudja, hogy sok gyerek számára ma már csak itt érhető el az értelmes szabadidőeltöltés, egy-egy színházi előadás, irodalmi műsor élménye, ezért hozzá mindig bizalommal fordulhatunk.

Kedves kolleganők, kollegák - e sikereken felbuzdulva várjuk, hogy jelezzétek felénk kívánságaitokat a későbbi gyermekrendezések nálatok tartása érdekében. Célunk, hogy a kis Dínó egyre több gyerekkel tudja személyesen megszerettetni a könyvtárba járást, az irodalmat.

A műsorhoz kapcsolódó babakiállítás is olyan színvonalas volt, hogy meg szeretnénk oldani Zsidek Katalinnal azt, hogy a későbbiek során önálló, hosszabb ideig nyitva tartó kiállításokat is rendezzen gyermekkönyvtárainkban.

dr. Bagdi Marianna
PR-szakreferens

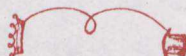

Fig. 50.

Fig. 51.

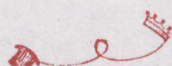

Fig. 52.

SZEMÉLYI HÍREK

Dr. Müller Pálné XI. ker. főkönyvtár, főigazgatói dícséretben részesült nyugdíjazása alkalmából.

T ö r z s g á r d a
k i t ü n t e t é s e k

40 éves törzsgárda tag

Balázs Jánosné XIII. ker. főkönyvtár, dr. Hirípi Lajosné Szociológiai dokumentációs osztály.

35 éves törzsgárda tag

Gujgiczter Imréné Főigazgatói titkárság.

30 éves törzsgárda tag

Drexler Béláné XVII. ker. főkönyvtár, Kerkes Pálné Ellenőrzési csoport, Kuli Ágota I. ker. főkönyvtár, Lakatos Józsefné XII. ker. főkönyvtár, Mészáros Pálné V. ker. főkönyvtár, Répásiné Szebeni Márta XIV. ker. főkönyvtár, Szabó Jánosné XIII. ker. főkönyvtár, Szolnoky Pál Üzemfenntartási osztály, Vidák Jenőné Üzemfenntartási osztály.

25 éves törzsgárda tag

Dr. Bankós Gyuláné XIII. ker. főkönyvtár, Csoma Mihályné XV. ker. főkönyvtár, Kakas Istváné XIII. ker. főkönyvtár, Raue Margit XIII. ker. főkönyvtár, Weigel József Könyvkötészet.

A 20 és 15 éves törzsgárdatagok névsorát következő számunkban közöljük.

Ú j m u n k a t á r s a k

Szita Zsuzsanna könyvtáros III. ker. főkönyvtár, Fodor Mária könyvtáros VIII. ker. főkönyvtár, Forgách Gábor könyvtáros VIII. ker. főkönyvtár.

K i l é p ő k

Lux Zoltán rendszerszervező Számítógépesítési osztály, Abonyi Katalin könyvtáros Közhasznú információs szolgálat.

S z ü l e t é s

Somorjai Noéminek (Szerzeményezési és feldolgozó osztály) Laura nevű gyermeke, Novák Juditnak (XI. ker. főkönyvtár) Zsófia-Borbála nevű gyermeke született. A szülőknek és a kislányoknak jó egészséget kívánunk!

ÁLLÁSKÍNÁLAT

A központi könyvtár olvasószolgálatát tájékoztatót (egyetem: könyvtári és másik szak, nyelvismeret) és kölcsönzési műszakevetőt keres.

Érdeklődés: tel.: 118-5919, Katsányi Sándor

Dr. Tolnai György 1914-1992

Munkatásaink közül a legrégebbieket emlékezhetnek csak Rá, hiszen 1957-1970 között volt könyvtárunk dolgozója. De mennyi minden fért ebbe a 13 évbe! Két könyvét, "Az újkori világtörténelem magyar nyelvű irodalmának bibliográfiá"-ját és "A Tanácsköztársaság Budapestje a korabeli lapok tükrében" címűt a FSZEK adta ki, közben a könyvtár statisztikáját is ő állította össze és éveken át szerkesztette az Évkönyv-et. Mindemellett folytatta tudományos működését, számos gazdasági és gazdaságtörténeti tanulmánya és több könyve is napvilágot látott; főleg a paraszti iparral foglalkozott. Munkásságával kandidátusi fokozatot érdemelt ki.

Az állandó, szorgos munka jellemezte. És bárhová vetette a sors - élete során volt többek között újságíró, a Népszava rovatvezetője, a Központi Statisztikai Hivatal osztályvezetője és fizikai dolgozó is - mindent a legnagyobb ügybuzgalommal, lelkesedéssel végzett.

Szerette a fiatalokat, tanította, segítette őket. Azokban az években, amikor a FSZEK "tankönyvtár"-i feladatát is ellátott, részt vállalt a 2 és 1/2 éves könyvtári tanfolyam előadói munkájában. Amikor elment tőlünk, szintén oktatói tevékenységet folytatott már "nem középiskolás fokon" az ELTE Bölcsészettudományi Kar Új- és Legújabbkori Egyetemes Történeti Tanszékén.

Tisztességes, becsületos EMBER volt. Szemüvege mögöl barátságos jóindulattal tekintett mindenkire, de hevesen vitatkozott azokkal, akik tudományos meggyőződését, elveit kérdőjelezték meg. Hűséges volt régi kollégáihoz és a könyvtárhoz is. Valahányszor könyvet jött cserélni, mindig meglátogatta itteni barátait.

Kedves Gyurka, jónéhányunknak hiányozni fogsz nagyon. Szeretettel búcsúzunk Tőled, emlékedet megőrizzük.

Ecsedy Andorné